

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 8. august 2013
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Jean Elisabeth Hørdum
Sagsnr.: 2013-0030-1475
Dok.: 781858

Hermed sendes endelig besvarelse af spørgsmål nr. 847 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 21. maj 2013. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karsten Lauritzen (V).

Morten Bødskov

/

Lise Bitsch

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 847 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, i hvor mange – og hvilke – sager, forsvarerens adgang til aktindsigt har været begrænset som følge af § 729c i retsplejeloven?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Bestemmelsen i § 729 c blev indsat i retsplejeloven (som § 745 b) ved lov nr. 436 af 10. juni 2003 (Bekæmpelse af rockerkriminalitet og anden organiseret kriminalitet). Det følger af bestemmelsen, at retten efter anmodning fra politiet kan bestemme, at forsvarerens og den sigtedes almindelige adgang til aktindsigt fraviges, hvis det er påkrævet af en række nærmere angivne hensyn.

De hensyn, der kan begrunde, at retten til aktindsigt fraviges, er hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed, til sagens opklaring, til tredjemands liv eller helbred, til efterforskningen af en anden verserende sag vedrørende alvorlig kriminalitet og til beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder.

Det fremgår af bestemmelsen, at der ikke kan træffes afgørelse om at fravige adgangen til aktindsigt, hvis det giver anledning til væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af sigtedes forsvar, jf. § 729 c, stk. 2. Det er endvidere forudsat i forarbejderne, at materiale, der undtages fra adgangen til aktindsigt, ikke kan anvendes af anklagemyndigheden som bevis under hovedforhandlingen i straffesagen mod den tiltalte.

Inden retten træffer afgørelse om, hvorvidt en begæring om begrænsning i adgangen til aktindsigt skal tages til følge, skal der beskikkes en særlig advokat for den sigtede, og advokaten skal have lejlighed til at udtale sig, jf. § 729 c, stk. 5.

Den særligt beskikkede advokat har således til opgave at varetage den sigtedes interesser under behandlingen af spørgsmålet om undtagelse af materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt og har i den forbindelse samme adgang til politiets materiale, som den sigtedes forsvarer normalt ville have haft.

Under Folketingets behandling af det lovforslag, hvorved bestemmelsen blev indført, gav justitsministeren tilsagn om, at der to år efter lovens ikrafttræden ville blive udarbejdet en re-

degørelse til Folketinget om erfaringerne i praksis med bl.a. denne bestemmelse.

Rigsadvokaten iværksatte på den baggrund en indberetningsordning, hvorefter alle afgørelser truffet af retten om bl.a. begrænsning i adgangen til aktindsigt i perioden fra den 12. juni 2003 til udgangen af juni 2005 skulle indberettes til rigsadvokaturen. Justitsministeren afgav den 1. februar 2006 – på baggrund af en redegørelse udarbejdet af Rigsadvokaten – en redegørelse til Folketinget om erfaringerne i praksis med bl.a. de nye regler om begrænsning af forsvarerens adgang til aktindsigt.

Det fremgår af redegørelsen, at rigsadvokaturen i den ovennævnte periode modtog indberetning om 24 sager, hvor anklagemyndigheden havde anmodet retten om at begrænse adgangen til aktindsigt. Af de 24 sager havde tre været forelagt Højesteret. Kun i en enkelt af de 24 sager fandt retten, at betingelserne i § 729 c ikke var opfyldt.

Gennemgangen af sagerne viste i øvrigt, at hensynet til sagens opklaring, jf. § 729 c, stk. 1, nr. 3, og hensynet til tredjemands liv eller helbred, jf. § 729 c, stk. 1, nr. 4, var de hensyn, der hyppigst begrundede fravigelsen i adgangen til aktindsigt. Hensynet til efterforskningen af en anden verserende sag, jf. § 729 c, stk. 1, nr. 5, var også forholdsvis ofte forekommende. De øvrige hensyn i § 729 c blev sjældent eller aldrig påberåbt.

Det var på baggrund af indberetningerne Rigsadvokatens opfattelse, at anklagemyndigheden var bevidst om, at undtagelse af materiale fra forsvarerens og sigtedes almindelige adgang til aktindsigt må have undtagelsens karakter, og at der kun blev fremsat begæring herom, når det eller de hensyn, der lå til grund for begæringen om undtagelse, var af væsentlig betydning.

2. Afgørelser om anvendelse af retsplejelovens § 729 c registreres ikke særskilt i politiets journalsystem. Tilvejebringelse af præcise oplysninger vedrørende anvendelse af denne bestemmelse vil således forudsætte en omfattende og ressourcetrævendende manuel gennemgang af en lang række konkrete straffesager. En sådan gennemgang har jeg på det foreliggende grundlag ikke fundet anledning til at iværksætte.

Til brug for besvarelsen af de foreliggende spørgsmål har rigsadvokaturen imidlertid anmodet samtlige politikredse om en udtalelse vedrørende antallet af afgørelser truffet af retten i medfør af retsplejelovens § 729 c, stk. 1, inden for de seneste to år samt oplysninger om, i hvilken type af sager afgørelserne typisk er truffet. Politikredsenes udtalelser er som nævnt ikke baseret på journalregistreringer, men på et skøn ud fra de fore-

liggende oplysninger, og udtalelserne er derfor behæftet med nogen usikkerhed.

Det fremgår af udtalelserne, at hovedparten af politikredsene anslår, at bestemmelsen alene har været anvendt i 1-5 tilfælde inden for de seneste to år. En politikreds har anslået, at bestemmelsen har været anvendt i 8 tilfælde inden for de seneste to år. Københavns Politi, der også omfatter Task Force Øst, har anslået, at bestemmelsen har været anvendt i ca. 55 tilfælde inden for de seneste to år. Samlet har retterne ifølge politikredsenes udtalelser inden for de seneste to år truffet ca. 90 afgørelser i medfør af retsplejelovens § 729 c, stk. 1.

På baggrund af udtalelserne er det Rigsadvokatens indtryk, at de fleste af afgørelserne, anslået i størrelsesordenen 2/3, er truffet i sager om alvorlig kriminalitet med tilknytning til rocker-/bandemiljøet, og at det navnlig er hensynet til sagens opklaring, jf. § 729 c, stk. 1, nr. 3, hensynet til tredjemands liv og helbred, jf. § 729 c, stk. 1, nr. 4, hensynet til efterforskningen af en anden verserende sag, jf. § 729 c, stk. 1, nr. 5, og hensynet til beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder, jf. § 729 c, stk. 1, nr. 6, som har begrundet undtagelsen fra adgangen til aktindsigt.

Københavns Politi, der behandler mange store sager om bl.a. organiseret kriminalitet, herunder med tilknytning til rocker-/bandemiljøet, har bemærket, at bestemmelsen i retsplejelovens § 729 c udgør et meget væsentligt og nødvendigt værn til beskyttelse af de ofte meget sensitive oplysninger, der foreligger i sager om grov kriminalitet.

Københavns Politi har i den forbindelse oplyst, at bestemmelsen i retsplejelovens § 729 c hovedsagelig anvendes i sager vedrørende alvorlig personfarlig kriminalitet forøvet i rocker-/bandemiljøet, herunder sager om drab, drabsforsøg, grov vold, fareforvoldelse mv. Herudover anvendes bestemmelsen i sager vedrørende grove overtrædelser af narkotika- og våbenlovgivningen. Københavns Politi har også anført, at bestemmelsen i § 729 c anvendes i de undtagelsestilfælde, hvor et forsvarerpålæg efter retsplejelovens § 729 a, stk. 4, vurderes ikke at være tilstrækkeligt i den konkrete sag.

3. På den anførte baggrund er det fortsat min opfattelse, at anklagemyndigheden er meget opmærksom på, at den pågældende begrænsning af den almindelige adgang til aktindsigt må have undtagelsens karakter, og at der kun fremsættes begæring herom, når det ud fra de hensyn, som er angivet i retsplejelovens § 729 c, er af væsentlig betydning for den pågældende sag. Bestemmelsen anvendes udelukkende i tilfælde, hvor et forsvarerpålæg efter retsplejelovens § 729 a, stk. 4, vurderes ikke at være tilstrækkeligt i den konkrete sag.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at anvendelsen af retsplejelovens § 729 c løbende drøftes i anklagemyndighedens fagudvalg om organiseret kriminalitet, der bl.a. består af repræsentanter for samtlige politikredse, de to regionale statsadvokater og Rigsadvokaten, med henblik på at følge erfaringerne med bestemmelsens anvendelse i praksis.

Herudover er anvendelsen af retsplejelovens § 729 c berørt på det seneste møde i Kontaktudvalget mellem Advokatrådet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater og anklagemyndigheden, og vil også blive taget op på kontaktudvalgets næste møde, som forventes afholdt i efteråret 2013.

Endvidere kan jeg oplyse, at Rigsadvokaten i samarbejde med Rigspolitiet for tiden undersøger muligheden for at kunne registrere bl.a. anvendelsen af retsplejelovens § 729 c særskilt i politiets journalsystem, så der i givet fald kan tilvejebringes nærmere statistiske oplysninger om bestemmelsens anvendelse.”